

आधुनिक काळातील फॅशन शो व प्रदर्शनांचा फॅशनच्या व्यवसाय विकासा वर होणारा परीणाम.

डॉ.व्ही.एन.कनाके.

जे.एम.पटेल कॉलेज,भंडारा

प्रस्तावना :

“फॅशन या शब्दाची उत्पत्ती फेसर या शब्दापासून झाली. फेसर म्हणजे टू मेक. इट कॅरीज द आयडीया ऑफ क्राफ्टस्मॅनशीप अँड ओबेडीएन्स टू द लॉ ऑफ टेक्नीकस्.” सध्याच्या युगात वस्त्राला संशोधन व फॅशनमुळे महत्व प्राप्त झाले. प्राचिन काळी मानव जनावरांची कातडीचा उपयोग शरीरसंरक्षणासाठी करित होते. मानवाने तंतू,धागा,वस्त्र निर्मितीचे ज्ञान प्राप्त केले व टेक्सटाइल इन्डस्ट्रीजची निर्मिती झाली. प्राचीन काळापासून ते आधुनिक काळापर्यंत फॅशन ही बदलत जाते. फॅशन ही अस्थायी आहे. फॅशनवरून व्यक्तित्वे व्यक्तित्व प्रदर्शित होते. कोणत्याही व्यक्तीच्या कपडे निवडण्याच्या,परीधानाच्या सवयीवरून व्यक्तित्व प्रदर्शित होते. कार्यालयीन कामकाजासाठी समाजमान्य कपडे घालावीत.आकर्षक दिसावं पण उन्मादक दिसणे यात फरक आहे.कपड्याची निवड करताना वय,व्यवसाय, वातावरण, संपर्कात येणाऱ्या व्यक्ती, समाजाचा विचार करावा.आपण दिसतो कसे, आपला रंग,ठेवण,कोणते रंग खुलुन दिसतात. कश्यामुळे सुविधा प्राप्त होईल, कपड्याची फिटिंग योग्य आहे का ? कपड्यासोबत कोणते बुट घालावे.बॅगज कोणत्या वापराच्या दागिणे कोणते घालावे. अत्यंत फॅशनेबल कपडे सतत वापरणाऱ्या व्यक्ती उथळ स्वभावाच्या असतात. गाभियाने विचारपूर्वक निर्णय घेणाऱ्या नसतात.गबाळ्या व्यक्तींचे नियोजन योग्य नसते.वयाला न शोभणाऱ्या कपडे सतत वापरणाऱ्या व्यक्ती इतरांसारखे वागण्याचा प्रयत्न करतात.

व्याख्या: फॅशन वस्त्र प्रावरणाची अशी शैली की विशिष्ट कालावधीमध्ये ती फार लोकप्रिय ठरते.

“फॅशन इज अँड अँड इट इज अ सायन्स.टू बी मोअर ब्रीफ इट इज अँड आर्टीस्टीक, अँड साइन्टिफिक आर्ट ऑफ लर्निंग टू कम्बाईन कलर,फॉर्मस्,पॅटर्न आय टेक्चर फॉर द फीनल इफेक्ट दॅट इज राईट फॉर द टाईम, प्लेस आय द युजर. ”

“ फॅशन इज द कल्चर ऑफ द टाईम अ सेट ऑफ लर्निंग बीलीफस्, ऑटेंटयुडस्,हॅबिटस् आय फॉर्मस ऑफ बीहेविएर दॅट आर शेअरर्ड बाय सोसायटी अँड आर ट्रान्स्मिटेड फ्राम्स् जनरेशन टू जनरेशन वुईदीन दॅट सोसायटी.”

फॅशनचक्र: फॅशनचा संबंध प्रतिके,सुव्यवस्था व ऐहिक मुल्यांशी आहे. प्रतिष्ठा, प्रसिध्दी, लोकप्रियता मिळविण्याकरीता फॅशन परीवर्तन झालेले आढळते. ज्यावेळी फॅशनचा मोठया प्रमाणात स्विकार केला जातो त्यावेळी नविन फॅशनला सुरुवात होत असते.हे चक्र सुरू राहते. फॅशनडिझायनर विशिष्ट स्टायल निवडण्याकरीता वस्त्रसंग्रालयाला भेटी देतात. फॅशनचक्रामध्ये फॅशन निर्मिती करून लोकांमध्ये सादर केली जाते,तिचा स्विकार किंवा अस्विकार केला जातो. स्विकार केल्यास अतिरेकानंतर नष्ट होते.

फॅशन डिझायनींग च्या पध्दतीचे तत्वज्ञान

पारंपारीकता ज्यावेळेस कमी व्हायला लागते त्यावेळेस फॅशन निर्मिती होते.व्यक्तिगत आवडीवर फॅशन स्विकृती अवलंबून असते.रूढी बदलण्यास वेळ लागतो परंतु फॅशन बदलण्यास वेळ लागत नाही.बाजाराची परिस्थिती किंमत व उपयोगिता व वांरवारीता या सर्व गोष्टींनी उपयुक्त फॅशनडिझायनींग तत्वज्ञानाचा उपयोग होतो.त्यामुळे नाविण्यता,मोहकता उपयोगिता स्टायलिश लुक प्राप्त होतो. फॅशनडिझायनर शेवटचा ग्राहक त्याच्या गरजा, आवश्यकता,त्याच्या मर्यादा यांना महत्वाचे स्थान देतो. तर कधी फॅशनडिझायनर स्वतःच्या कलाकृतीला महत्व देतो. तर कधी फॅशन डिझायनर अधिकाधिक साथी,सरळ निर्मितीवर भर देतो. मर्फीज लॉ मध्ये परफेक्शनला महत्व दिले जाते. कलाकृतीच्या डिझाइनच्या उद्देशाचा अभ्यास करताना राजकीय परिस्थिती, नैतिकता, नितीशास्त्र, मानवी मानसिक गरजांचा विचार केल्या जातो.

फॅशन उद्योगाचे तीन भागात विभाजन केले आहे.

१)भाषाप्रमाणे शिवलेले कपडे. २) शरीराभोवती गुंडाळलेले कपडे. ३) थोडा आकार दिलेले कपडे.

फॅशन उद्योगाचे औद्योगिक कांतीतील बदल : १) वस्त्र उद्योग २)पोशाख उद्योग ३) बाजारपेठ

सिंहावलोकन: विविध भारतीय फॅशन डिझायनरचे तत्वज्ञान

१ रिंतु कुमार: यांनी फॅशन दुनियेत सर्वांवर स्वतःची छाप निर्माण केली आहे. आधुनिक काळातील भारतीय फॅशनची निर्मिती रिंतु कुमार यांनी आंतरराष्ट्रीय फॅशन दुनियेत सर्वांवर स्वतःची छाप निर्माण केली आहे. मशीनमेड वस्त्रापेक्षा हॅन्डमेड वस्त्र परवडणारे व अधिक सुंदर असते असा दावा करणाऱ्या प्रथम महिला होय. भारतीय परंपरागत वस्त्र डिझाइनगचे त्यांच्या डिझाइनगचे वैशिष्ट्य आहे. त्यांच्या वस्त्र डिझाइनगमध्ये भारतीय परंपरागत भरतकला व उच्चदर्जाचे वस्त्रशास्त्र यांचा संगम असतो.वस्त्र डिझाइनगमध्ये युरोपीय ग्राहकाला गृहित धरून नवनिर्मिती करतात.भौगोलिक,सांस्कृतिक व सौंदर्याभिरूची हे त्यांच्या नवनिर्मितीचे मुळ आहे.स्वीमवियर,इक्विनिंगवियर, भारतीय परंपरागत पोशाख,कॅज्युअलवियर,नाईटवियरची निर्मिती केली व त्यांच्या तिन मॉडेल्सना मिस इंडियाचा किताब प्राप्त झालेत.मिस युनिव्हर्स, मिस वर्ल्ड व मिस आशिया पॅसिफिक वेशभुषा निर्मितीत त्या सहभागी आहेत. त्यांचे १२ आउटलेटस् प्रत्येक मोठया शहरांमध्ये आहे.

२ साब्यसाची मुखर्जी: मानवामधील दोष झाकण्याची सरळ व सोपे तत्वज्ञान त्यांचे आहे. त्यांच्या मते वेगवेगळया पोताचा वापर व विविध स्टायलचे मिश्रण करून वस्त्र निर्मिती म्हणजे बुध्दीमत्तेचा साक्षात्कार होय. भडक रंगांवर चमचमणाऱ्या पंचवर्कची निर्मिती करून प्राचिन व मध्ययुगीन काळातील वस्त्रनिर्मितीत भास निर्माण केला.

३ सोनिया किम: स्त्रीला स्त्रीसारखे दिसावे व तिला वैशिष्ट्यपूर्ण लुक देण्याचे कार्य केले. टि.व्ही स्टेशन,व्यावसायिकांकरीता त्या काम करतात.युरोप व युएस मधील वैशिष्ट्यपूर्ण स्टायलला एकत्र करून नाविन्य साधतात.

४. सुजाता गझदर: शिकागोतील इस्ट व वेस्ट यांचा सुंदर संगम साधणाऱ्या डिझाइनगचे वैशिष्ट्य त्यांच्यात आहे.भरतकामाच्या लेस, चमकणारे कलर,हेवी सिल्क यांच्या संगमातून उच्च दर्जाची सौंदर्यनिर्मिती व अलंकरण केले जाते. त्या भरपुर काळासाठी आकर्षण ठरणाऱ्या वस्त्राची निर्मिती करतात.

५ शनैल रेगीयर: स्त्रियांचा आकृतीबंध उठाव देणाऱ्या डिझाइनची

निर्मिती करतात. तलम कापडावर मोठमोठया डिझाइनची निर्मिती करतात.मुळ आकृतीबंध झाकल्या जाईल डिझाइनचे वस्त्र शिवल्यावर कसे दिसते व शरीरावर कसे बसते याला महत्व देणे आवश्यक,श्री डायमेंशन इफेक्ट व छाया निर्मिती करीता आगाउ वस्त्राचा उपयोग अश्या वस्त्राची निर्मिती.

६.विजय अरोरा: सर्वप्रथम पुरुषांकरीता चुडीदार व कुर्तीच्या भरपूर रेंजचे कलेक्शन लोकांसमोर आणले.तसेच स्त्रीसुलभ १९९४ मधे कुर्ती अनंत या लेबलद्वारे मार्केटमध्ये आणले.गुंतागुंतीचे भरतकाम व इतर शोभिवंत वस्तुंनी केलेली सजावट हे वस्त्र निर्मितीचे वैशिष्ट्य आहे. छाया, प्रतिमा, डिझाइन, कार्यसुलभ अशी शैली, भरतकामाच्या निर्मितीमुळे उठुन दिसते.अति आधुनिक व कमी आधुनिक शैलीचा संगम दिसतो.

७.अपर्णा चंद्रा : उच्च दर्जा व अभिजात लावण्याचे उत्कृष्ट उदा.होय. मनाला भुरळ पाडणाऱ्या वस्त्र निर्मिती व नैसर्गिकता दिसून येते.

८. आरीया ,आलिया व आशीया शेख: या तिन्ही बहीणींनी आंतरराष्ट्रीय व भारतीय फॅशन जगतात नावा रूपाला आले. आशीया शेख शल्फ लॉरेन्स, ऑनिक्स व नॉडर सारख्या ऑरगनाइझर सोबत काम केले. आलियाने कॉलिफोर्निया कान्सेप्ट कार्य केले. आरीयाने मुंबईत हॉटेल मरीन प्लाझा मधे कलेक्शन लॉन्च केले.सौदी अरेबीया ,फिजी आयलॅन्ड,साऊथ आफ्रीका, लंडन व युरोपमध्ये कलेक्शन एक्सपोर्ट केले.स्त्रीच्या गरजा लक्षात घेउन पारंपारीक व सध्याच्या युगातील स्टाईलच्या सुरेख संगमाची निर्मिती आढळते.डिझाइनर व्यावसायिक व मार्केटिंग च्या डावपेचांची कला अवगत केली.रिटेल्स व ज्वेलरी डिझायनर पायल सेठ यांच्यासोबत भारतात काया हे प्रिमियर रिटेल,ऑउटलेट स्थापन केले.

दिपीका: नैसर्गिक आकृतीकबंध व समाजमान्य अशा संकल्पना एकत्रीत मेळ घालून व्यक्तीला शोभेल अशी आकृतीकबंधाला केंद्रस्थानी ठेवून समकालीनशैलीचे वैशिष्ट्य आढळते.

जतीन कोचन: शहरातील ग्राहक लक्षात घेवून बेसीक डिझाइन निर्मिती करीता व भारतीयपणा राखण्याकरीता कठोर परीश्रम घेतात. त्यांची सजावट फॉर्मल व इन फॉर्मल शैलीची असते. स्त्रियांच्या इव्हनिंग वेअर नाजूक सुंदर बेल्टचा उपयोग व नविन फॅशनचे सेमीफॉर्मल हे त्यांचे विशेष कलेक्शन.

नंदिता :विभिन्न कर्टींग टेकनिकचा वापर करून अमर्यादित पॅटर्न्सच्या निर्मितीत मोलाचे योगदान.

राणा गिल: ड्रेस डिझाईनिंग करण्याकरीता विविध छायांचा उपयोग करतात. त्यांचे बेसिक तत्व म्हणजे सौंदर्यात्मकता त्यांनी शांत व सौम्यता तत्वाचा वापर करून आकर्षकता कायम ठेवली.

पुनम भगत : तैयका नावाने ओळखल्या जाणारे वैशिष्ट्य होय.अदभूत ,गुढ वाटणाऱ्या अतिशय मजबूत वस्त्र निर्मिती. नैसर्गिक तंतूपासून वस्त्र निर्मिती त्यावर सुंदर प्रतिमा निर्मिती,दिलेला विशिष्ट कट.प्युअर फ्रॉब्रिकस्, कॉटन,वॉयल,चंदेरी,क्रेम्प,टसर व खादी सिल्कचा उपयोग करतात.इंडियन छापाच्या छाया निर्माण करतात. इंडियन व वेस्टर्न डिझाइनचा उपयोग केला जातो.

फॅशनवर परीणाम करणारे घटक:

१) आर्थिक परीस्थिती २) सामाजिक घटक ३) राजकीय घटक ४) तांत्रिक घटक ५ इतर

फॅशन शो व प्रदर्शनीमुळे कपड्यांच्या निवडीवर होणारा परीणाम:

१) **फॅशन शो :** कपड्यांची नविन फॅशन लोकांपर्यंत पोहचविण्याची चांगली संधी उपलब्ध होते. आकर्षक शैली व प्रात्यक्षिक स्वरूपात विविध पध्दतीचे प्रदर्शन केल्यामुळे ग्राहक फॅशनेबल कपड्यांकडे आकर्षित होतात. व लगेच आवडलेल्या कपड्याची खरेदी केल्या जाते.
२) **फिल्म व दुरदर्शन :** आजकाल सर्वजन सिनेमा व मालिकांमधील

कलाकारांच्या कपड्यांमधील फॅशनचे अनुकरण करतांना दिसतात.

३) **जाहिरात:** जाहिराती पाहिल्यावर लोक विशिष्ट फॅशनकडे आकर्षित होतात. फॅशन डिझायनर विविध फॅशनच्या कपड्यांचे फॅशन शो आयोजित करतात. त्यांच्या कलाकौशल्यांना प्रदर्शित केले जाते. फॅशन शो हा सुध्दा जाहीरार्तीचा नविन प्रकार होय.या फॅशन शो मधे बक्षिसे व ऑफर्स ठेवले जातात. त्यामुळे बरेच ग्राहक खरेदी करतात.
उद्देश : १ फॅशनचे प्राचीन,मध्ययुगीन,आधुनिक परीवर्तन जाणून घेणे.

२. फॅशनचे जिवनातील महत्व जाणून घेणे.

३. फॅशनबाबतचे राष्ट्रिय विकासात योगदान जाणून घेणे.

४. आधुनिक फॅशनचा शरीरावर होणारा परीणाम जाणून घेणे

संशोधनाचे क्षेत्र : जे.एम.पटेल कॉलेज,भडारा पुर्ते मर्यादित करण्यात आले. संशोधनाकरीता २० विद्यार्थीनींची निवड करण्याकरीता लॉटरी पध्दतीचा वापर करण्यात आला.

साधनसामुग्री व संशोधन पध्दती : संशोधना नुसार विषया संबंधी माहिती गोळा करण्याकरीता प्राथमिक व दुय्यम स्रोताचा वापर करण्यात आला. विषया संबंधी माहिती गोळा करण्याकरीता पुस्तकांचा, संदर्भग्रंथांचा, लेखांचा, ईंटरनेटचा वापर करण्यात आला.

विश्लेषण

फॅशन शो व प्रदर्शनांचा फॅशनचा ग्राहकांच्या निर्णयावर पडणारा प्रभाव या बाबत सर्वेक्षण केले असता. असता असे निदर्शनास आले की,
१ वरील माध्यमांचा खरेदी करतांना नविन माहितीमधे भर पडतो का?

नविन माहितीमधे भर पडतो का?		
होय	नाही	एकूण
१८	०२	२०

वरील माध्यमांचा खरेदी करतांना नविन माहितीमधे भर पडतो म्हणण्याचे प्रमाण जास्त आढळले.

२ वरील माध्यमांचा खरेदीच्या निर्णयावर परीणाम होतो का?

खरेदीच्या निर्णयावर परीणाम होतो का?		
होय	नाही	एकूण
१६	०४	२०

वरील माध्यमांचा खरेदीच्या निर्णयावर परीणाम होतो म्हणण्याचे प्रमाण जास्त आढळले.

३ फॅशन शो व प्रदर्शनांचा,जाहीरार्तीमुळे भावनेच्या आहारी जावून निर्णय घेतले जातात का?

भावनेच्या आहारी जावून निर्णय घेतले जातात का?		
होय	नाही	एकूण
११	०९	२०

भावनेच्या आहारी जावून निर्णय घेतले जातात म्हणण्याचे प्रमाण जास्त आढळले.

४ फॅशन शो व प्रदर्शनांचा खरेदी करतांना फायदा होतो का?

फॅशन शो व प्रदर्शनांचा खरेदी करतांना फायदा होतो का?		
होय	नाही	एकूण
१८	०२	२०

५ कोणता व कसा फायदा होतो?

फॅशन शो व प्रदर्शनांच्या माध्यमातून विविध कपड्यांचा दर्जा ,पोत,कला कौशल्य,विविध प्रकार,स्टाईल,शैली,परीधान केल्यावर कसे दिसतील याबाबत मानसिक समाधान प्राप्त होते.ई खरेदीच्या तुलनेत फॅशन शो व प्रदर्शनांच्या माध्यमातून खरेदी करतांना खरेदी यशस्वी होण्यास मदत होते. व फसवणूक टाळता येते. शैलीमधील विविधता व नाविण्यता आढळते. प्रदर्शनांचे युग असल्याकारणाने महत्व प्राप्त झाले आहे. फॅशनचे पेहराव खरेदी करण्यामागे उद्देश सामाजिक

स्थिती,पद,अधिकार, संपत्ती, प्रतिष्ठा, औपचारिकता, सहकाऱ्यांकडून स्वीकृती, बंडखोरी, धार्मिकता, सौंदर्यदृष्टी अनेक कारणे आहेत. आधीच्या काळात फॅशनचा प्रभाव १ वर्षाकरीता राहत होता आता मात्र फॅशन रोज बदलत असते. तीन वर्षे चालणारी फॅशनची जागा तीन महिने झाली आहे.

निष्कर्ष : १ फॅशनचे प्राचीन, मध्ययुगीन, आधुनिक परीवर्तन जाणून घेणे. फॅशन चा विकास आणि बदल

प्राचीनकाळातील मानव जनावरांच्या कातड्यांचा,झाडांची पाने,साली,गवत यांचा वस्त्रप्रावरणाकरीता उपयोग केला जात होता.व्याघ्रसंस्कृतीच्या काळात हाडांच्या सुयांचा वापर केला जात, हातमाग, वस्त्रांचे तुकडे वापरण्याची प्रथा आली, शरीराचे मोजमाप करून कपडे शिवण्याची प्रथा आली. युरोपीयन संस्कृतीत बकरीच्या, मेंढीच्या कातड्यांचा व पुढे लिनन वापरण्यात येत. उत्तर काळात सुती, रेशमी, भरतकाम असलेली सुशोभित वस्त्रे वापरात आली. ईजिप्शियन लिनन झगा नंतर टयुनिक, झालरची लिनन जडजवाहीर, सौंदर्यप्रसाधने व केसांचे टोप यांनी वेशभुषा भपकेदार झाली. १४ व्या शतकातील फ्लॉरेन्स व पॅरीस, १५व्या शतकातील बर्गंडी १९व्या शतकातील इंग्लंड २०व्या शतकातील अमेरीका फॅशनकेंद्र प्रसिद्धिस आले. भारतात मोहंजोदडो व हडप्पा संस्कृतीच्या काळात धोतर,घागऱ्याचे वस्त्र शॉल,टोप्यांची प्रथा होती.२१ व्या शतकात पायजामा, पॅन्ट, सदरा, बुशर्ट मनिना, टीशर्ट, जर्सी, नेहरूशर्ट, गुरूशर्ट, सहावारी, स्कर्टस्, पॅन्टस्, मिनीस्कर्टस्, मॅक्सी, सलवार कमीज घालू लागल्या.सुती,रेशमी,नायलॉन,रेऑन वस्त्राची फॅशन निर्माण झाली.

२. फॅशनचे जिवनातील महत्व जाणुन घेणे.

आधुनिक काळातील फॅशन ही शरीर संरक्षण, लज्जारक्षण, सौंदर्यवर्धन व प्रतिष्ठाप्रदर्शन परस्पराना आकृष्ट करण्यासाठी महत्वाची प्रेरणा मानली जाते. समाजाच्या धार्मिक, सामाजिक ,आर्थिक, सांस्कृतिक, भौगोलिक परीस्थितीनुसार बदल होतात. विशिष्ट काळात सुरू असणारी कपड्यांची पध्दत म्हणजे फॅशन हा एक वर्तन प्रकार आहे. तिचा संबंध वेशभुषा, आभुषणे, सजावट यांच्याशी असतो. फॅशनवरून व्यक्तीचे समाजातील स्थान व दर्जा लक्षात येतो.मनाचा कल ,आवड,अभिरुची इ.चा फॅशनवर परीणाम होतो. फॅशनमध्ये वेगळे काहीतरी करण्याची प्रवृत्ती असते. रूढी कायमस्वरूपी असतात.फॅशन बरेचदा रूढ झाल्याने रूढीत रूपांतर होते.परंपरांच्या तुलनेत फॅशन बरेचदा अस्थिर असतात व अल्पकाळ टिकतात.संथ साचेबद्ध जीवन नकोसे झाल्यामुळे फॅशन निर्माण होते.फॅशन प्रथम वरिष्ठ वर्गात निर्माण होते व हळूहळू कनिष्ठ वर्गात झिरपते. फॅशन किंवा स्टाईल होय.

३. फॅशनबाबतचे राष्ट्रिय विकासात योगदान जाणुन घेणे.

आंतरराष्ट्रिय बाजारपेठेत प्रत्येक राष्ट्राची अद्ययावत फॅशनच्या

कपड्यांचे वैशिष्टयानुसार प्रतिनिधित्व करीत असते. आंतरराष्ट्रिय प्रदर्शनी आयोजित केल्या जातात. त्यामुळे विविध देशातील कपडे खरेदीची संधी मिळते. आंतरराष्ट्रिय स्वीकृती मिळाल्याने मोठया प्रमाणात विक्री होते.१९७८मध्ये भारतात आंतरराष्ट्रिय प्रदर्शनी आयोजित केल्या गेली. भरतकाम, परंपरागत कपडे नविन फॅशनचे कपडे प्रदर्शित केल्या गेले.देशातील औद्योगिक उत्पादनाचा २० ते २५ टक्के वाटा आहे. निर्यातीत २० टक्केपेक्षा जास्त वाटा आहे.

४. आधुनिक फॅशनचा शरीरावर होणारा परीणाम जाणून घेणे

फॅशनचा कधी कधी इतका जास्त प्रभाव असतो की कपड्याची गरज,गुणधर्म, दर्जा, उदेश इ.कडे दुर्लक्ष केले जाते. प्रौढापेक्षा तरुणवर्गात फॅशनचे प्रमाण जास्त आढळते. फॅशन विविध शैलीत उपलब्ध असल्याने संभ्रम निर्माण होतो. फॅशन ही लगेच बदलत असल्याने विणाकारण चांगले कपडे घातले जात नाही. फॅशनेबल कपडे तितकेसे आरामदाई नसतात.. फॅशन करतांना शोभेल असे व शारिरीक गुणदोषांचा, वय, व्यक्तिमत्व, प्रसंग, हवामान इ. विचार करावा.किशोरावस्थेत फॅशनचा जास्त प्रभाव आढळतो. टिकाउपणा,आरामदायकता,दर्जा यापेक्षा स्टाईल व फॅशन याकडे जास्त लक्ष दिल्या जाते. ते कपडे आपल्याला शोभेल का ते चांगले आहेत का याचा विचार न करता कपडे घातले जातात. आरोग्याच्या दृष्टिकोणातुन घट्ट कपडे योग्य नसतात. शारिरीक हालचाली व्यवस्थीत करता येतील व आरामदाई कपडे असावेत.पालकांनी आपल्या पाल्यांना प्रेमाने योग्य व अयोग्य फॅशनबाबत मार्गदर्शन करावे. कुमारावस्थेत शारिरीक वाढ ही पुर्ण झालेली नसते. हे लक्षात घेउन कपडे निवडावे. फॅशनच्या अधिन न जाता काळजीपूर्वक विचार करून निवड करावी. फॅशन शो व प्रदर्शनांच्या माध्यमातून विविध कपड्यांचा दर्जा, पोत, कला कौशल्य,विविध प्रकार, स्टाईल, शैली, परीधान केल्यावर कसे दिसतील याबाबत मानसिक समाधान प्राप्त होते.ई खरेदीच्या तुलनेत फॅशन शो व प्रदर्शनांच्या माध्यमातून खरेदी करतांना खरेदी यशस्वी होण्यास मदत होते. व फसवणूक टाळता येते. शैलीमधील विविधता व नाविण्यता आढळते. प्रदर्शनाचे युग असल्याकारणाने महत्व प्राप्त झाले आहे.

संदर्भ:

- १) वस्त्रशास्त्राची संकल्पना व फॅशन डिझाईनिंग . डॉ. वैरागडे उज्वला ,प्रा.अग्रवाल अनिता. सरीता पिंपळापुरे, विद्याबुक्स,औरंगाबाद.पान नं.६,८,९,११,१५,३२३,३२४,३३५,३३८
- २) Resent Development of Textile M.Phil. Notes
- ३) Textile M.Phil. Notes
- ४)लोकमत सखी मंच. पान नं ६१,६७,

